

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 co.; și mai sus 10 c. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Archimandritul
IOSIF IEROTEIU BELEȘ
fost vicariu episcopesc.

În ziua de 28 Iuliu (10 August) a. e. la oarele 2 demineața, când cântatul cocoșului anunță apropierea zorilor, Archimandritul Ieroteiu I. Beleş, fost vicariu episcopesc și președinte la consistoriul din Oradea-mare, a încetat din viața pământească, trecând la cea eternă.

Ministru al lui Dzeu și servitoriu credincios al bisericeii și neamului seu, Archimandritul Ieroteiu Beleş, ne-a părăsit plin de zile și de experiență, împodobit de bătrâneța sa ca de-o coroană de glorie, după expresiunea lui Solomon.

O distinsă familie își deplânge pe cel mai bun părinte, care le-a lăsat cea mai frumoasă moștenire, cinstea numelui. Turma română, pe care o pastorise cu atâta iubire și înțelepciune, a rămas plină de întristare și de durere, desnădăjduind de a întâlni vre-o dată un păstor atât de bun ca acela, pe care l'am pierdut. Românii arădani privesc cu pietate la acest tip în care s'a întrupat ființa preotului român, a „părintelui poporului“!

Marilor ierarhi le-a dat biserica titlul de „părinți bisericești“; marilor preoți români le rezervă biserica națională de „părinții poporului.“ Mică dar frumoasă, comuna Vărădia de pe valea Mureșului în comitatul Aradului, dovedește că a avut un părinte!

Cine, din generațiunea mai nouă, a ajuns să vadă congregațiunile vechi din acei ani, își va aduce aminte de acea imponentă figură preotească, care la masa verde sta neclătită în mijlocul valurilor, ca stânca cerând cu glas înalt drepturile poporului său.

Cine din această generație a ajuns marile adunări naționale de prin anii șase-zeci și șapte-zeci, își va aduce aminte de figura care cu un cap se

înălța peste nivelul mulțimei, și cu agera-i privire inspira credință în mulțime.

Cine din această generațiune a ajuns marile lupte ierarchice, își va aduce aminte de conferențele din reședința episcopescă din Arad și din deputațiunile de pe la Carloveț și până la treptele Tronului, din cari figura lui se înălța.

Și cine din acești fericiți au văzut cum temelie s'a pus în primul congres național bisericeii naționale, și cum în sinul congreselor și sinoadelor eparchiale s'a zidit biserica națională pe acele temelii, nu-'și va fi uitat de cel-ce în primul rind milita, de protopopul Iosif (Ieroteiu) Beleş.

E un sentiment religios-moral, inarticulat în așezămintele religioase ale popoarelor, să pomenesti trecutul și faptele cele bune ale înaintașilor tăi, ca de exemplu să rămână generațiunile viitoare. Cu drag împlinim glasul acestui sentiment, că lipsă avem de învățătură și de exemple în aceste zile de restriște.

Iosif (Ieroteiu) Beleş s'a născut la anul 1822, în 14 Octomvre, în Șimand din o familie veche preoțască, originară din Moldova trecută în Transilvania, care după apostasia lui Athanasiu a fost silită a părăsi Ardealul și a emigra în Ungaria, unde sub scutul episcopului gr. or. din Arad s'a așezat în comuna Șimand.

Studiile gimnasiale le-a făcut în Arad, Seghedin, Oradea-mare și în fine, după sistemul de atunci, clasele filosofice le-a terminat în Budapesta. A intrat apoi în teologia din Arad și, isprăvind-o, s'a sfințit de preot în etate de 22 ani, după ce s'a căsătorit cu fiica protopopului Ioan Cefan, cu Mărioara Cefan, așezându-se ca preot la anul 1848 în Vărădia.

Ca preot a ajuns incurând la gradul de nemenic (subst. protopop). Ca atare a fost chemat de profesor la teologia din Arad împreună cu Petru Rațiu și apoi cu Miron Romanul, funcționând ca profe-

sor primar până la 1861, când a fost ales de protopop în Vărădia.

A fost membru al congresului din Carloveț; la despărțirea ierarhiei tinde în mâinile sale dibace firele tainelor despărțirii, ca secretar al conferințelor.

La inaugurarea constituțiunii noastre bisericești a luat parte în primul congres gr. or. rom., lucrând împreună cu fostul episcop Procopiu Ivacicovici, care tinde mult la dânsul. De aci încolo a luat parte la toate congresele metropolitane și la sinoadele eparhiale.

În viața publică a funcționat dela 1860 ca conducătorul Mureșenilor. La 1874, renunțând la cercul Radna atât Alesandru Mocsonyi cât și Ioan P. Desean, ca cel mai popular la Români a pășit de deputat cu program național, însă — în urma furiei dezvoltate din partea guvernului și a comitatului — a căzut cu 11 voturi.

La anul 1880 a fost ales vicar la Oradea-Mare, când totodată a intrat în cinul călugăresc. Ca vicar a funcționat până la anul 1894, când, din cauza unui morb grav perzând din puteri, a fost silit a se retrage la moșia sa în Totvărădia unde a trăit liniștit până la moarte.

Cu soția lui a trăit 19 ani în căsătorie fericită până la 1860, când soartea crudă a răpit-o de lângă dânsul. A avut și a lăsat după sine trei feciori: Vasile protopopul Radnei, Ioan notar public în Arad și Aurel, inginer-șef în ministeriul lucrărilor publice al Regatului României.

Duminecă, în 30 Iulie (12 August), a fost înmormântarea. N'a fost înmormântare de toate zilele. El nu mai avea jurisdicție; nu subalternii au venit din datorință față de șeful lor, ci veneratorii săi, din sentiment curat.

Preasfințitul episcop diecesan a fost reprezentat prin vicarul său Vasile Mangra, însoțit de asesorii consistoriali Dionisiu Popovici, George Purcariu, Romul Ciorogariu și diaconul Virgil Mihulin. Mănăstirea Hodoș-Bodrog prin archimandritul Augustin Hamsea și iermonachul Archip Muntean; administrația civilă prin protopretorul din Radna, dl Csukay; preoșimea din protopopiatele Siriei, Lipovei și a Radnei, ca la 40, dintre cari afară de vicarul episcopesc Vasile Mangra, archimandritul Augustin Hamsea și iermonachul Archip Muntean, au servit 28 la prohod. În aceeași măsură a fost reprezentată și învățătoria. Apoi antistia comună și un nesfârșit șir de popor adunat în jurul sicriului încercat de coroanele adoratorilor defunctului. Consistorul încă a depus o coroană „Binemeritatului archimandrit, fost vicar episcopesc Ieroteiu Beleş“. Cuvântarea funebrală a ținut-o archimandritul Augustin Hamsea.

Despre biserică.

1. Proprietățile sau caracterele esențiale ale bisericii.

Biserica este societatea fondată de Dl nostru Isus Christos din membrii, cari cred în toată revelațiunea divină. Astfel ea-și are proprietățile sale constitutive, prin cari se distinge precum de fie-care societate în genere, așa și de societățile, cari numai cu numele sunt creștine. Aceste sunt după simbolul credinței universale creștine: „*Una sfântă, sobornicească sau catolică și apostolică.*“

1) Cumcă *biserica lui Christos este una*, adică ea nu poate fi compusă din membrii ce profesază doctrine diferite, aceasta se vede din cuvintele Mântuitorului când zice: „*Voiu zidi biserică mea.*“ (Mat. 16. 18), și când se roagă pentru credincioșii săi „*că toți se fie una.*“ (Ioan 17. 21. 22). Apostolii de asemenea au învățat despre unitatea bisericii, arătând totodată și fundamentele acestei unități. Apostolul Pavel zice: „*Un domn, o credință, un botez, un Dzeu și părinte al tuturor.*“ (Efeseni IV).

Sfinții părinți ai bisericii au reprezentat biserică lui Christos, ca pre o biserică „unică.“ Așa Clemente Alexandrinul zice: „*Precum unul este părintele tuturor, unul cuvântul tuturor și același spirit pretutindenea, așa una este mama și fecioara pre care eu o iubesc, adică biserică.*“ Iar pentru ca să arate și fundamentul acestei unități, Clemente zice împreună cu Tertulian: „*Noi numim biserică antică și ortodoxă, una după esență, după idei, principiu și producerea ei.*“ Unitatea bisericii ortodoxe s'a menținut și se menține și până astăzi prin corespondința dintre păstorii bisericii, prin epistolele comunicative ale bisericilor la suirea pre tron a vreunui episcop, prin epistolele de detronare a vreunui episcop etc. Unitatea bisericii nu se cuprinde în ceremonial și în partea esterioră, ci în unitatea de credință, de dogme și de misterii.

2) *Biserica lui Christos este sfântă*, adică ea nu e compusă decât din cei ce profesază doctrine de un caracter conform cu sanctitatea prin esență, adică cu Dzeu. După Sf. Scriptură sfințenia bisericii se atestă prin aceea că: „*Christos a iubit biserică sa și pe sine s'a dat pentru dânsa, ca pre ea să-o sfințească curățindu-o cu baia de apă în cuvânt.*“

Biserica lui Isus Christos se numește sfântă fiindcă ea este templul lui Dzeu și se sfințește în Isus Christos prin Duhul Sfânt: „*Au nu știți, zice apostolul Pavel, că sunteți templul lui Dzeu și Duchul lui Dzeu locuște întru voi? și de va strica cineva templul lui Dzeu, strica-l-va pe acela Dzeu, căci templul lui Dzeu sfânt este, care sunteți voi.*“ Despre sfințenia bisericii învață de asemenea și sfinții părinți, așa Sf. Ciril Alecsandrinul zice: „*Profetul numește biserică lui Christos cetate sfântă, fiindcă ea s'a sfințit, nu prin servirea legii ci prin aceea, că*

biserica s'a făcut conformă cu Christos și participătoare prin esență divină, prin împărtășirea în sfântul Spirit, prin care noi și suntem pecetluiți în ziua alegerii."

3. *Biserica lui Christos este catolică (sobornicească) sau universală*, adică carea unește în sine toate timpurile și toate locurile, menținând în întregul său doctrina revelată, fără scădere nici adaugere.

Universalitatea bisericii din punct de vedere a locului se atestă prin cuvintele Mântuitorului Christos, care ordonă apostolilor săi ca: „Mergând să învețe toate neamurile” și „mergeți în toată lumea și propoveduiți evangelia la toată zidirea.” Apostolii s'au conformat cu totul cu aceasta prescripțiune a Mântuitorului și egând au predicat pretutindena și totodată învăța, că: „În biserica lui Christos nu este nici elin, nici iudeu, tăiere împrejur și netăiere împrejur, barbar, scit, rob, slobod, ci toate și întru toți Christos.” (Coloseni III. 11.)

Sfinții părinți ai bisericii cu toții mărturisese universalitatea bisericii în respectul locului. „Biserica, — zice Sfântul Kiril — să numește universală, fiind-că ea se află răspândită în toată lumea, dela o margine a pământului până la alta.” Tot acesta profesază și fericitul Augustin când zice: „κατολική dicitur graece, quia per totum orbem diffusa est ecclesia. omnes gentes habent ecclesiam.” Sfântul Kiril esplică universalitatea bisericii prin aceea că: „ea predică aceeași doctrină, pe carea trebuie să o știe toți oamenii; tot neamul omenesc.” „Unde e Isus Christos, acolo este și biserica catolică”, învăța sfântul Ignatie. Relativ la universalitatea bisericii în timpurile mai de pe urmă patriarhul din Ierusalim Nectarie scrie lui Pater Petru, un preot papal: „Noi trebuie să vă cedăm în privința numărului credincioșilor, dar voi trebuie să vă aduceți aminte de cuvintele lui Ieronim, că biserica cea adevărată constă nu în numărului oamenilor, ci în puritatea și divinitatea doctrinei.”

Universalitatea bisericii din punct de vedere al timpului și existarea ei neîntreruptă se poate atesta prin cuvintele Mântuitorului, care zice: „Voiu zidi biserica mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea.” (Mateiu XVI. 18); și aiurea Mântuitorul zice: „Eu cu voi sunt până la finitul veacului.” (Mateiu XXVIII. 20) Dacă Mântuitorul a promis, ca să fie cu cineva până la finitul veacului, apoi acest cineva nu poate fi altul, de cât membrii bisericii, și prin urmare biserica, care este adunarea credincioșilor, ea trebuie continuu a exista până la finitul veacului. Universalitatea bisericii din punct de vedere a timpului, adică eternitatea ei o profesază și învăța toți părinții bisericii: „Noi mărturisim o biserică universală și apostolică, care nu se va nimici nici odată, deși lumea s'ar lupta contra ei, ea totdeauna va rămâne triumfătoare” — zice Sfântul Ignatie. Iară fericitul Augustin se pronunță astfel despre eternitatea bisericii: „Biserica va rămâne pe acest pământ, nu

pentru un timp scurt, ci până la sfârșitul lumii; nu va fi învinsă, nici va ceda la nici o amenințare, până ce va veni sfârșitul lumii.” Dacă biserică lui Christos trebuie să existe până la sfârșitul lumii, apoi aceasta lasă a se înțelege că biserica este și infalibilă, adică în ea are să se păstreze totdeauna veritatea învățătorei lui Christos, fiind depositara învățătorei și a adevărului. Aceasta se probează prin înseși cuvintele Mântuitorului, care a promis: „a fi cu biserica sa în toate zilele până la sfârșitul veacului”, mai adăugând și aceea: „Că el va ruga pe părintele, și alt mângăitor vă va da voue, ca să rămână cu voi în veci.” (Ioan XIV. 16).

Apostolul în privința infalibilității bisericii se pronunță zicând, că: „Ea e stâlp și întărirea adevărului, mireasă curată, sântă și fără prihană alui Christos, însuși trupul lui Christos. Pentru că veritatea trebuie să se găsească în sinul ei.” Ar fi însă greșală de a să considera infalibilitatea cum se consideră în biserica Romei, ca un drept de a impune cutare sau cutare doctrină. După doctrina ortodoxă infalibilitatea nu este decât prerogativa ce posedă adevărata biserică, de a nu schimba nimic din doctrina revelată, pentru rațiunea, că ea are pe Isus Christos de cap și pe Sfânta Scriptură de povăzitor.

4. *Biserica lui Christos fiind una, sântă și universală*, ea totodată are și proprietatea distinctivă de a fi apostolică, adică că ea vine dela apostoli și că profesază doctrinele ce au învățat apostolii din partea lui Isus Christos. Despre apostolicitatea bisericii, apostolul ginților învăța: „Zidiți fiind pe temelia apostolilor și a profeților, fiind piatra cea din capul unghiului singur Isus Christos.” (Efeseni II. 20.)

H. Capul bisericii.

Biserica creștină fiind întemeiată de însuși Isus Christos, urmează de aci că nimenea altul nu poate fi capul ei, decât cel ce a întemeiat-o, adică Christos. Aceasta o afirmă despre sine însuși Mântuitorul lumii, zicând: „Eu sum păstorul cel bun.” (Ioan X. 11). Apostol au înțeles aceasta doctrină încă în viața lor și au predat-o succesorilor lor ca pre veritatea cea mai convingătoare. Așa apost. Pavel învăța: „Și toate le-au supus sub picioarele lui și pre el l-a dat bisericii cap mai pre sus de toate.” (Efeseni I. 22). și tot acolo apostolul lui numește pre Christos deadreptul cap al bisericii zicând: „Christos este capul bisericii; dela dânsul biserica primește întărirea și desăvârșirea sa.” (Efeseni.) Tot astfel au învățat despre capul bisericii și părinții cei mai însemnați: „Într'ansa, zice Sf. Vasilie cel mare, adică în biserică, ține și mărturisește fie-care membru, împreună cu ceilalți, pre unul și într'adevăr pre un singur cap, care este Christos.” Sf. Grigorie teologul de asemenea învăța: „Unul este Christos, unul și capul bisericii.” „Christos domnul, zice Teodorith, ține locul capului, iar credincioșii locul corpului în biserică.” Biserica Romei

pretinde din secol IX. că patriarhul Romei este cap văzut al bisericeii, de drept divin și prin moștenire dela Sf. Petru, care ar fi fost după ea șef al bisericeii și episcop de Roma. Ea mai adaugă astăzi, că patriarhul din Roma este reprezentantul infalibil al toată bisericea și interpretul infalibil al Sf. Scripturi și a tradițiunii catolice; că el se bucură de o suveranitate absolută în toată bisericea și că episcopii nu sunt decât vicarii săi, trăgând toată auctoritatea lor dela instituțiunea ce el le dă. Bisericea Romei a încercat a sprigini pretențiunile papale pe Sf. Scriptură și pe tradiție. Dar texturile, pre cari ea le a citat, au un sens cu totul altul, decât ce ea le atribue. Între aceste cel mai ponderos text sunt cuvintele dela Mateiu: „Tu ești Petru și pe aceasta peatră voi zidi bisericea mea.“ (Mat. 16. 18.)

După interpretările teologilor apuseni acest text ar proba, că Sf. Petru și episcopii de Roma, succesorii săi, au fost așezați de Isus Christos ca peatră fundamentală a bisericeii. De unde ei apoi trag aceasta consecință, că ei sunt șefii suverani ai bisericeii. Pentru ca acest raționament să fie esact, a trebuit ca Sf. Petru să fi fost, cu escluderea celorlalți apostoli, așezat peatră fundamentală a bisericeii. Dar Sf. Petru n'a fost numit nici cum peatră a bisericeii cu escluderea celorlalți apostoli, nici n'a fost instituit șef absolut al ei. Despre aceasta avem probe în tectul Sfânt. Pavel, în carele acest apostol afirmă pozitiv că „petrile fundamentale ale bisericeii sunt prorocii și apostolii, uniți împreună prin peatră unghiulară, care este Isus Christos.“ (Efeseni II. 20. și X. 22.) Nu se poate da Sfântului Petru titlu de peatră a bisericeii fără a forța sensul sântelor scripturi, fără a distruge economia bisericeii și fără a abandona tradițiunea catolică. Isus Christos a declarat că el însuși este cea peatră prezisă de proroci. (Mat. 21. 42.) Astfel cea mai mare parte din părinții bisericeii n'au admis nici decum jocul de cuvinte, ce atribuesc ultramontanii lui Christos, și n'au aplicat nici de cum Sfântului Petru acest cuvinte: „Și pe aceasta peatră voi zidi bisericea mea.“ Pentru a fi cineva convins, că interpretățiunea lor este cea mai adevărată, e de ajuns a-și aminti împregiurările în care Isus Christos a adresat Sfântului Petru cuvintele, de cari teologii apuseni abuzează. El zisese discipulilor săi: „Ce se zice de fiul omului?“; discipulii răspunseră: „Unii zic că este Ioan botezătorul, alții Ilie, alții Ieremie sau unul din proroci; dar voi — răspunse Isus — cine ziceți că sunt?“ Simon Petru luând cuvântul zise: „Tu ești Christos fiul lui Dzeu cel viu.“ Isus i-răspunse: „fericit ești Simone fiul lui Ion; căci trupul și sângele nu ți-a descoperit ție aceste, ci Tatăl meu, carele este în ceriuri; zic ție pentru-că tu ești Petru, pe aceasta peatră voi zidi bisericea mea.“

Aceste cuvinte nu însămnăază alt ceva, decât aceasta: zic ție, pe care te am pronumit Petru, pentru firmitatea credinței tale, zic ție, că adevărul,

pe care l-ai rostit, este peatră fundamentală a bisericeii și că eroarea nu o va birui nici odată.“ După cum obsearvă fericitul Augustin, nu s'au zis lui Simon, fiul lui Iona, „tu ești piatră“ ci „tu ești piatră.“ Cuvintele lui Augustin merită de a ficea atențiunea. „Nu, zice el, nu pe tine care ești peatră, ci pe peatră care tu ai mărturisit-o, pe aceea peatră, care ai recunoscut-o zicând: „Tu ești Christos fiul lui Dzeu cel viu, pe aceea peatră voi zidi bisericea mea. Te voi construi pe mine, nu voi fi construit pe tine.“ Dar chiar și când Sf. Petru ar fi fost șeful bisericeii, nu ar urma ca acest titlu să fie trecut la episcopul de Roma, căci aceasta prerogativă ar fi putut fi personală și nu se poate susține, că prerogativele personale ale apostolilor să fi trecut la episcopii bisericeilor, ce au guvernat ei.

Practica educațiunii*)

(Continuare.)

Părerea, carea se respândește, că desemnul trebuie să fie considerat ca unul din elementele educațiunii, e încă un semn al ideilor mai drepte, cari încep a precumeni asupra culturii minții. Și aici profesorii sfârșesc, prin a adopta mersul, pe care pururea 'l arată firea. Silințele făcute spontan de copii spre a reprezenta persoanele, casele, copacii, animalele cari le incunjură — pe o placă de ardese dacă n'au altceva, sau cu creionul pe hârtie dacă li-se dă hârtie — sunt un fapt cunoscut de toată lumea. Una din cele mai mari plăceri pentru dâșii e a vedé ilustrațiuni; și ca totdeauna înclinarea învederată spre imitare le însufă dorința de a face și ei figuri.

Aceste silințe, de a reda lucrurile cari izbesc vederea lor, sunt și ele un esercițiu instinctiv al percepțiilor, un mijloc de a face observația mai esactă, și mai completă. Și căutând să ne intereseze descoperirile lor asupra proprietăților visibile ale lucrurilor, silindu-se a atrage atenția noastră asupra desemnurilor lor, ei cer hotărit dela noi felul de cultură, de carea au cea mai mare nevoie.

Profesorii s'au conformat indicărilor naturii făcând și desemnului un loc în educațiune; de s'ar fi supus naturii în alegerea metodului de predare, ar fi făcut și mai bine. Cari sunt lucrurile, pe cari se încearcă copilul să le represinte înaintea tuturor celorlalți? Sunt lucrurile voluminoase; acelea cari au o plăcută culoare; acelea de cari sunt legate plăcerile sale; persoanele pe cari le iubește; vacile, câinii cari îl interesează prin număroasele fenomene, pe cari le prezintă; casele, pe cari le vede în fie-

*) După Herbert Spencer, de B. Marian.

care zi și cari îl impresionează viu prin dimensiunile lor, prin contrastele între părțile lor, și care e procedentul de reprezentare, care 'l îmbucură mai mult? E coloritul. El se va mulțumi și cu un creion în lipsă, de altceva mai bun; dar o cutie de colorii și o pensulă sunt pentru el o adevărată comoară. Desemnul nu vine decât după colorit. Copilul nu desemnează un lucru decât spre a-l colora, și ce bucurie pentru dânsul dacă i-se va da o carte ilustrată cu îngăduirea de a colora figurile! Însă ori cât de ridicol ar pute să pară arta profesorilor de desen, cari amână studiul picturii și cari predau forma prin exerciții plictisitoare de desen linear, noi suntem încredințați, că mersul indicat de natură e bun. Precăderea colorii asupra desenului, precădere întemeiată pe psihologie, trebuie să fie admisă dela început, și tot dela început modelele trebuie să fie niște lucruri reale. Aceasta preferință a colorii, carea sa arată nu numai la copil, dar care persistă la mulți oameni în tot cursul vieții, trebuie să fie folosită ca un imbold firesc pentru studiul comparativ greu și ingrat al formei. Bucuria apropiată de a picta trebuie să fie resplata muncii schiței. Silințele copilului spre a reproduce lucrurile, cari îl interesează, trebuie încurajate cu siguranța, că cu cât el va dobândi esperiința, lucrurile mai simple și de o execuție mai lesnicioasă pentru dânsul îl vor interesa și că va încerca de asemenea să le reproducă așa, că puțin câte puțin imitațiunile sale vor începe să semene cu realitatea. Dacă aceste prime încercări sunt fără forme, după cum o cere legea evoluției, aceasta nu e un motiv spre a nu ține samă de dânsule. Ce ne pasă oare că formele sunt grotești? că colorile sunt un fel de măzgălituri? Nu e vorba de a-se ști dacă copilul face desmauri bune, ci dacă desvoaltă facultățile sale. Mai întâi el trebuie să devină puțin stăpânul mișcărilor sale, ca să capete câteva noțiuni de asemănare și ceea ce face dânsul e ceea ce-i convine cât se poate mai nimerit pentru a-'și atinge țelul, fiindcă o face de buna voie și de plăcere. Lecțiuni serioase de desen nu se pot da nici de cum în prima copilărie. Înăbuși-vom oare aceste silințe de cultură spontanee sau le vom încuraja mai bine, le vom călăuzi, ca fiind niște exerciții firești ale puterii de percepțiune și de manipulațiune? Dacă, dând copiilor gravuri și hărți spre a-le colora, noi nu numai că imboldim la dânsii într'un chip plăcut însușirea coloritului, ci le și procurăm în mod accesoriu câteva cunoștințe de lucruri și de țeri, ceva dibăcie pentru manuirea pensulei cu siguranță; și dacă dându-le de imitat lucruri educatoare, îi obicinuim instinctiv să facă reproduceri, ori cât de grosolane ar pute fi ele, atunci când va veni vremea de a le da lecții de desen, vom constata la dânsii o ușorință, pe carea fără acestea n'ar fi avut-o de fel. Se va câștiga vreme și se va cruța ustăneală și școlarului, și profesorului.

Se poate deduce lesne din cele spuse, că osândim obiceiul de a pune pe copii să desemneze după desemnuri și încă mai mult acel metod al unora din profesori de a-i pune să înceapă prin linii drepte, curbe și linii compuse. Ne pare rău, că societatea artelor frumoase a dat, nu demult, în seșia sa de manuale de *Instrucțiune artistică elementară*, sprijinul autorității sale unei lucrări de desen elementar, care e una dintre cele mai rele din câte am văzut. E vorba de *Schiță după schiță sau după suprafața plană, de sculptorul John Bell*¹⁾

Astfel după cum zice în prefață, autorul își propune să „dea elevului un mijloc simplu și totuși logic de a-se instrui“; și spre acest sfârșit el începe printr'un șir de definiții ca următoarele:

„O linie simplă în desen e o urmă nșoară, care merge dela un punct la altul.

„Liniiile în desen pot fi împărțite în două clase: 1) Linia dreaptă, carea merge dela un punct la altul drumul cel mai scurt. 2) Linia curbă, carea nu merge dela un punct la altul pe drumul cel mai scurt“.

Și pe acest ton profesorul învață pe școlar ce o o linie orizontală, perpendiculară, oblică, deosebitelile feluri de unghiuri, ce sunt diferitele figuri, ce formează unghiuri și linii. Lucrarea e, cu un cuvânt, o gramatică a formei cu exercițiu. Așa că sistemul, care constă în a pune o analiză seacă a elementelor la începutul unui studiu, sistem alungat din învțământ, reapare în predarea desenului. Începem prin definit în loc de indefinit; abstractul vine iarăși înaintea concretului; concepția științifică înaintea esperiințelor empirice. N'avem nevoie să repetem, că aceasta înseamnă a resturna ordinea firească. S'a zis foarte bine: obiceiul de a preceda practica unei limbi prin definițiile părților cuvântului și ale întrebuințării lor e mai tot așa de rațional, cum ar fi acela de a preceda exercițiul mersului de un curs asupra oaselor, mușchilor și nervilor piciorului; același lucru se poate spune despre ideea de a preceda arta reprezentării lucrurilor de nomenclatura și definițiile liniilor, așa cum ni-le dă analiza. Aceste amănunte tehnice sunt și plictisitoare și netrebuicioase. Ele disgustă de cătră studiu chiar dela început; și toate aceste n'au anală țintă decât de a învăța pe copil ceea ce dânsul e sigur să învețe prin uz, fără a-se gândi măcar. După cum învață înțelesul vorbelor, cari se grăesc înaintea sa fără ajutorul dicționarelor, tot așa va învăța fără sfortăre și chiar cu plăcere, prin observări asupra lucrurilor, asupra picturilor și asupra propriilor sale desemnuri, terminii tehnici, cari, dacă vrem să le știe chiar dela început, sunt niște taine plictisitoare pentru dânsul.

¹⁾ Titlul englez e „Outline from Outline, or from the Flat by John Bell, sculptor“.

Dacă putem să ne încredem în principiile generale de educațiune, pe cari le-am stabilit, lecțiile profesorului ar trebui să urmeze progresul acestor silințe ale copilului, pe cari le-am arătat așa de vrednice de încurajare. Când încercările voluntare ale copilului îi vor fi dat ceva tărie de mână și o idee despre proporție, el va începe a concepe în mod vag corpurile ca având cele trei dimensiuni în perspectivă. Și când, după multe încercări, mai mult sau mai puțin izbutite spre a înfățișa pe hârtie aceasta aparentă, se va fi format în mintea sa o idee despre ceea ce trebuie să facă pentru aceasta și o dorință de a izbuți să o facă, i-se va pute da cea dintâia lecție de perspectivă empirică cu ajutorul aparatului, care se întrebuințează de obicei spre a explica științificește legile perspectivei.

Propunerea aceasta va uimi poate, dar esperința de făcut e și clară și interesantă pentru ori ce copil cu pricepere obicinuită. Se așază o placă de sticlă așa, ca să steie vertical pe masă, întrepusă între ochiul copilului și un lucru oarecare, o carte bunișoară. Înștiințezi pe copil să nu schimbe punctul de vedere și-i spui să însemne pe sticlă unghiurile obiectului prin puncte de cerneală. Îi spus apoi să unească aceste puncte prin linii și, făcând aceasta, el observe, că aceste linii urmează conturile lucrului. Atunci, punând o foaie de hârtie în dosul sticlei, îl faci să vadă că liniile trase înfățișază întocmai lucrul văzut. Nu numai că ele reproduc aparenta lui, dar copilul înțelege că ele i-au urmat conturul; și densusul se poate încredința scoțând și punând la loc hârtia în dosul sticlei ori de câte ori vrea. Faptul pentru densusul e nou și bătător la ochi. El conține demonstrarea experimentală, că linii de o alta lungime și ocupând în spațiu alte pozițiuni. Schimbând poziția lucrului pus în dosul plăcei de sticlă, copilul poate fi pus în stare să observe cum unele linii se scurtează și dispar, cum altele apar și se lungesc.

Convergența paralelelor și toate faptele mai însemnate ale perspectivei îi pot fi demonstrate astfel de profesor, încetul. Și de a fost obicinuit să înainteze fără ajutor, îi va face plăcere de va fi sfătuit să desemneze pe hârtie aceste linii numai cu ajutorul ochiului; a face un desen, esactitate o va dovedi apoi, comparându-l cu o schiță trasă pe sticlă, va fi pentru densusul un triumf. Astfel el va căpăta încetul cu încetul, printr'un metod simplu și plăcut, obiceiul de a observa aparentele lineare ale lucrurilor și înlesnirea de a-le reproduce, fără a trece prin procedeul prost și mechanic de a copia desemnările altora.

Adauge la acest avantaju faptul, că școlarul învață astfel adevărata teorie a picturii: anume, că pictura e o delinare a lucrurilor astfel pe cum ne apar densesle când sunt proiectate pe o suprafață plană, întrepusă între ele și ochiul nostru și, că

atunci, când a ajuns la vârsta potrivită spre a începe studiul științific al perspectivei, el cunoaște deja perfect faptele, cari îi sunt baza de logică.

(Va urma.)

D I V E R S E.

* **Aniversarea nașterii Majestății Sale în diecesa Aradului.** Din incidentul aniversării a 70-a a nașterii Maj. Sale Monarchului nostru, Prea Sântia Sa Dl Episcop diecesan *Iosif Goldis*, cu data 6 August n. a. c. a trimis un cerculariu către toate oficiile parohiale și protopresbiterale din eparchia Aradului, dispunând, ca: în urma diferinței mai nouă de calcul între calendarul Iulian și Gregorian, serviciul divin doxologic obicinut a-se ține la aniversarea nașterii Prealuminatului și gloriosului nașterii Prealuminatului și gloriosului nostru Impărat și Rege Apostolic *Francisc Iosif I.*, să se celebreze de aci înainte, pentru susținerea și mai departe a uniformității în toate bisericile, în aceeași zi, la 5/18 August, osebit ori precedat de utrenie și liturgie, după obiceiul locului.

În biserica catedrală din Arad eri după rugăciunea de dimineață și s. liturgie, s'a ținut serviciu divin solemn, Te-deum, pentru sănătatea și îndelunga viață a Majestății Sale prea bunului nostru Monarch, celebrând Pr. Cuv. Sa vicarul episcopesc Vasile Mangra cu Pr. Cuv. Sa protosințelul Ioan Papp și asesorii consistoriali Dionisiu Popoviciu, Iancu Ștefanuț, preotul Gavril Bodea și diaconul Virgil Mihulin. Comitetul parochial a asistat în frunte cu Dr. N. Oncu, de asemenea membrii consistoriului și alți onorațiori.

* **Fundațiunea Elena Ghiba-Birta.** Comitetul administrativ al fundațiunei Elena Ghiba-Birta e convocat pentru votarea stipendiilor pe ziua de 12/25 August a. c. la oarele 5 d. m. în sala mare a Consistorului eparchial de aici.

* **Cum stă afacerea întregirii venitelor preoțești?** Deși guvernul a pus deja, precum se știe, 80 de mii de florini la dispozițiunea Consistorului aradan, sub titlul de întregire a venitelor preoțești, totuși, ajutoarele așteptate nu s'au putut împărți nici până astăzi preoților. Ministrul a retrimis Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecesan în zilele din urmă peste 200 de acte ale preoților pentru nouă întregiri și acte de aceste sosesse mai în fiecare zi de la minister, încât se poate în cele din urmă să le retrimită pe toate, mai ales când între cele retrimise deja sunt chiar și ale unor protopopi, pentru că s'a găsit că fasiunile preoților nu sunt exacte, ori că lipsesc documentele trebuincioase. Tot astfel stau lucrurile și în celelalte diecese surori, Consistoriul archidiecesan a și dat nouă îndrumări și instrucțiuni preoților pentru instruirea actelor. Consistorul aradan, la timpul seu a dat toate instrucțiunile trebuincioase, dar preoții nu s'a conformat acelora, și astfel se poate, că fără a mai da alte instrucțiuni, actele sosite dela minister le va trimite direct protopopilor pentru întregire, conform

specialelor ordinațiuni ministeriale alăturate la fie-care act separat.

† **Necrolog.** Subscrișii, în numele lor și a numărului consăngeni pătruși de durere anunță decedarea neuitatului și mult iubitului lor soț, tată, frate și moș, a parochului **Sigismund Bozganu**, asesor al scaunului protopopesc, paroch gr. or. rom. din Mândruloc, în etate de 69 ani și 40-lea an al preoției. Inmormântarea scumpului defunct se va face în 5/18 August st. v. a. c. la 9 oare a. m. după ritul gr. or. român în cimiteriul din Mândruloc. — Mândruloc, la 16 August n. 1900. — Să-i fie etern repausul! — Floare Bozganu născ. Bălaj, ca soție. Ioan Bozganu preot, Floare Bozganu văd. Telescu, ca fii. Lucreția Bozganu născut Barbu, ca noră. George Bozganu, ca frate. Mărioara Bozganu, Letița Bozganu, George Bozganu, Aurora Telescu, ca nepoți.

* **Avis!** „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ își va ținea adunarea generală în anul acesta în Băile-Herculane, în zilele de 9 și 10 Septembrie a. c. nou. Comitetul, ce s'a instituit pentru aranjarea festivităților împreună cu aceasta adunare, are onoarea a încunoștința pre P. T. Public, doritoriu de a participa la adunare, despre următoarele:

1. Primirea oficială a comitetului central la gara Băilor Herculane se va face Sâmbătă în 8 Septembrie la ora 1 d. a. Programa detaliată despre decursul adunării se va publica mai târziu.

2. Taca de odae cu un pat pe zi este dela 1—5 cor; de fie-care pat separat 80 fil. Pentru lumina electrică se plătește 10% din taca camerei. Serviciul de persoană 30 fil., de 2 persoane 60 fil. de mai multe persoane dintr'o odae 1 cor.

3. Toți oaspeții veniți la adunare vor ave la 3 restaurante reducere de 25% din prețul mâncărilor.

4. Taca unei birje pentru 4 persoane dela gară până în Băile Herculane, este 2 coroane.

5. Oaspeții veniți la adunare vor beneficia de aceste favoruri și după adunare ori-cât timp ar petrece în băi.

6. Pentru bilete de călătorie și încortelare cu prețuri reduse, precum și pentru participare la excursiuni a se adresa Domnului Dr. George Vuia, medic balnear în Herkulesfürdő, cel mult până la 31 August st. n. Oferta în bani și tacele de membru sunt a-se trimite casarului Dl. N. Nestorovici, tot acolo.

Băile-Herculane, 10 August 1900.

Pentru comitet:

Ilie Curescu, m. p. *Dr. Petru Barbu, m. p.*
v.--președinte. secretar.

Nr. 496 1900.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă

adunarea generală ordinară

a Asociațiunii la Băile-Herculane, pe zilele 9 și 10 Septembrie st. nou 1900, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Duminecă în 9 Septembrie st. n. 1900, la 1 oară înainte de amiază.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.

2. Constatarea delegaților prezenți.

3. Raport despre activitatea comitetului central în anul esirat.

4. Alegerea comisiunilor:

a) pentru esaminarea raportului general;

b) pentru esaminarea raționinului pe anul 1899 și a proiectului de budget pentru anul 1901;

c) pentru studiarea proiectului de regulament despre înființarea secțiunilor științifice și literare, înaintat spre aprobare;

d) pentru înscrierea de membri și încasarea tacselor.

5. Propuneri eventuale.

Ședința II.

Luni în 10 Septembrie st. n. 1900, la 10 oare înainte de amiază.

Ordinea de zi:

1. Rapoartele comisiunilor esmise în ședința primă.

2. Propunere relativ la înactivarea secțiunilor științifice și literare.

3. Ficsarea locului pentru procesima adunare generală.

4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.

5. Închiderea adunării generale.

*

Disertațiunile se vor citi în o ședință specială, ce se va ține Duminecă în 9 Septembrie n. la oarele 3 p. m.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate în scris presiului Asociațiunii (în Sibiu, Strada-Morii Nr. 8) cu 8 zile, iar eventualele înțelpelețiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu la 9 August 1900.

I. M. Moldovanu, m. p. *Nicolau Togan, m. p.*
președinte. notar.

Concurs.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunilor învățăto-rești, mai jos numite, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“; și anume:

1. Pe baza decisului Ven. Consistor Nr. 5195/1900 dto 18/31 Iulie a. a., și în înțelesul §-lui 58, p. 5, a Regulamentului pentru organizarea învățământului, se publică, din oficiu, concursul pentru școala inferioară din Bârsa, la care emolumintele sunt: în bani 336 coroane; $\frac{1}{2}$ sesie pământ, care aduce un venit anual de 100 cor.; 4 șinice grâu; 4 șinice cucuruz; 4 stângeni de lemne; pentru conferințe 20 cor.; scripturistica 10 cor.; cvartir și $\frac{1}{2}$ grădină.

Dările pentru pământ le va suporta cel ales.

2. Moneasa. Emolumintele sunt: în bani 318 cor.; 6 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; pentru conferința 8 cor.; scripturistica 10 cor.; cvartir și grădină.

Pentru stațiunea, unde salariul nu ajunge la minimul prescriș, Ven. Consistor au pus în perspectivă vre-un ajutor, întru cât s'ar pute deplini cu învățător evalificat.

Doritorii de a ocupa una din stațiunile de mai sus, sunt poftiți, ca recursese, adresate respectivului comitet

parochial și provăzute, afară de documentele prescrise, și cu atestat despre serviciul de mai înainte și cu o „Declarațiune”, că pre basa serviciului eventual prestat în altă comună, începând de când își formează pretensiune la cvincvenal? să le substearnă P. On. Domn Ioan Georgia protopresbiter în Buteți (N.-Buttyin), având până la alegere să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopresb. insp. școlar.

—□—

Pentru întregirea postului de învățătoriu din **Paniova**, tractul Belințului, se escrie concurs cu provocare la înalta ordinațiune consistorială de sub Nrul 4588 din 20 Iunie a. c. st. v., cu terminul de alegere pe ziua de **3 Septemvrie a. c. st. v.**

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: a) În bani gata 380 coroane; b) În naturalii; 20 meți grâu și 20 meți cucuruz, socotite în bani fac la olaltă 200 coroane; c) Scripturistica și conferința 30 coroane; d) 4 jugere pământ, în preț de 100 coroane la an; e) 30 metri lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ; f) Dela fie-care înmormântare 80 fileri; g) Locuință liberă cu 2 chilii și cămară, grajdii pentru vite cu 2 despărțăminte, grădina de legumi lângă școală și 6 stînjani cuadrați estra-vilan.

Întregă dotația anuală, socotită în bani, face cel puțin 800 coroane.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze concursurile lor cu următoarele documente: 1. Estras matricular de botez; 2. Absolutoriu de pedagogie; 3. Atestat de calificare învățătorescă întruna cu limba magiară; 4. Atestat despre eventualul serviciu neîntrerupt prestat până acuma și 5. Declarațiune că, pe basa serviciului din altă parochie, începând de când își formează pretensiune la cvincvenal? ear pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, se se prezenteze în vr'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Paniova înainte de ziua alegerii.

Se observă că, alesul învățătoriu, fără altă retribuție, este dator a face și serviciul cantoral.

Concursele să se aștearnă comitetului parochial pe calea oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din Bélinez (Temes-megye.)

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SÊRB, m. p. protop. gr. or. rom. și insp. școl.

—□—

Pentru întregirea stațiunii învățătoresci din **T.-Hodos**, cu provocare la înalta ordinațiune consistorială de sub Nrul 5282 din 13 Iulie n. c. st. v. se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1) În bani gata 288 coroane; 2) În naturale 20 meți grâu și 20 meți cucuruz, socotite în bani 200 cor.; 3) 4 jugere pământ à 20 cor. jugerul laolaltă 80 cor.; 4) Pentru conferință 20 cor.; 5) Pentru scripturistica 12 cor.; 6) Lemne 20 metri pe sama învățătoriuului, aduse gata acasă, afară de cele trebuincioase pentru sala de învățământ, de care de asemenea se îngrijește comuna biserică; 7) Locuință liberă, grajdii pentru vite și pentru rimători, grădina lângă școală de 400.□

Întregă dotația anuală, socotită în bani, face aproximativ 700 cor.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și instrueze

concursele lor cu următoarele documente: 1) Estras matriculat de botez; 2) Absolutoriu pedagogic; 3) Atestat de calificare învățătorescă întruna și cu limba maghiară; 4) Atestat despre eventualul serviciu neîntrerupt prestat mai înainte și 5) Declarație, că pe basa serviciului prestat în altă parochie, începând de când își formează pretensiune la cvincvenal?

Se observă că alesul învățătoriu, e dator a presta serviciul cantoral fără altă remunerație; de aceea, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, are să se prezenteze în vr'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din T.-Hodos.

Concursele au să se aștearnă comitetului parochial pe calea oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din Bélinez (Temes-megye.)

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SÊRB, m. p. protopresbiter, insp. școl.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Corbești**, protopresbiteratul Radnei, se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1) Bani gata 280 cor.; 2) Competința de fân la salariul învățătorului 48 cor.; 3) Pentru conferință 20 cor.; 4) 12 stângeni de lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ; 5) Cortel liber în localitatea școalei; 6) 6 șinice de grâu și 6 șinice de cucuruz.

Recurenții vor avé să se prezinte în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, având alesul a provedé strana fără altă remunerațiune.

Recursele au a se înainta Prea On Domn protopop Vasile Beleş, în M.-Radna.

Corbești, în ședința comit. par., ținută în 1 August 1900 st. v.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VASILE BELES, m. p. protopresbiter.

—□—

De nou se escrie concurs pentru deplinirea parochiei din comuna **Veched**, protopiatul Orășii-mari, cu termin de alegere pe **3/16 Septembrie 1900.**

Emolumintele sunt: 1) Casa parochială cu intravilanul, și supra edificatele; 2) Pământul parochial 9 jugere catastrale și 641.□; 3) Competința de clacă 32 coroane; 4) Competința de bir 12 cubule grâu de pâne și 7 cubule orz; 5) Venitele stolare usuete, și 6) Competința de pășunat pentru 3 vite.

Acestea emoluminte se vor întreg din partea statutului conform calificațiunei alegândului.

Totodată se notează, că contribuțiunea erarială după pământul parochial o solvește comuna biserică.

Doritorii a ocupa aceasta parochie au să-și înainteze recursurile lor instruate conform dispozițiunilor din Regulamentul pentru parochii, subsemnatului până în 1/14 Septemvrie a. c., având până la alegere a-se prezenta în vre-o Dumineca sau sârbătoare în biserică din Veched, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopresviter.

—□—

Urmează în supliment

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 32.
Anul XXIV. — 1900.

Se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești **Husaseu**, ppiatul **Tinca**, comitatul **Bihor**, devenit vacant prin rezoluțiunea Ven. Consist. din **Oradea-mare** de dtul 18/31 Iulie a. c. Nr. 625, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune:

1) 8 holde de pământ 100 coroane; 2) Bani numărari 500 cor.; 3) Pentru lemne de încălzit aduse acasă din care se va încălzi sala de învățământ 50 cor. 4) Cvațir și grădină; 5) Cvinevenalul conform Regulamentului; 6) La înmormântări mari 1 cor. 20 fil., mici 60 fil. Alesul va fi totodată și cantor.

Recurenții au să se prezenteze în vre-o **Duminecă** sau **sărbătoare** în biserica din loc, iar recursele lor adresate Com. par. le vor subșterne subscribului protopop în **Méhkerék** u. p. **Kötegyán**. **Husaseu** 21 Maiu 1900.

Com. parochial.

În conțelegere cu mine; **NICOLAE ROCSIN**, m. p. prot.

—□—

Să publică concurs, pentru deplinirea definitivă a parochiei vacante **Selegeni**, cu termen de **30 de zile** de la prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Venitele sunt: 1) usufructul unei jumătăți de sesie de pământ; 2) birul de câte 1 măsură de cucuruz sfărmat dela 85 case; stolele îndatinate și grădina parochială, cari toate laolaltă, împreună au întregirea dotației (congrua) sperată din visteria statului, dau venitul anual recerut la parochiile de cl. III.

De locuință, până la edificarea casei parochiale, se va îngriji parochia.

Recurenții sunt avertați a-și trimite recursele lor, ajustate conform prescrișelor regulamentare, pe calea **Prea On. oficiu** protopresbiteral din **Buteni** (N.-Buttyin) și a se prezenta în st. biserică, în careva **Duminecă** ori **sărbătoare**, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **IOAN GEORGIA**, m. p. ppresbiter.

—□—

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din **Térgoviște**, tractul **Belințului**, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ din **Arad**.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze concursele lor cu următoarele documente: 1. Estras matricular de botez; 2. Absolutoriu pedagogic; 3. Atestat de calificare învățătorească într'una de limba maghiară; 4. Atestat de moralitate, dacă a fost și până acum învățător; 5. Atestat de serviciu neintrerunt prestat până acum și 6. Declarațiune că, pe basa serviciului din altă parochie, începând de când își formează pretensiune la cvinevenal? Iar pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, au să se prezenteze într'o **Duminecă** ori într'o **sărbătoare** în sfântă biserică din **Térgoviște**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) În bani gata 310 cor.; b) 4 jugere pământ à 40 cor. jugerul 160 cor.; c) 13 măși metrice bucate, parte grâu, parte cucuruz, à 10 coroane maja, 130 cor.; d) Pentru lemne, din cari se încălzește și sala de învățământ, 60 cor.; e) Pentru scripturistică 10 cor.; f) Pentru conferință 20 cor.; g) Locuință liberă, cu 2 încăperi, bucătărie și cămară și grădină de 1 juger, jumătate intra- și jumătate estravilan.

Intreagă dotația anuală, socotită în bani, atinge cifra de 800 coroane.

Cântăreții vor fi preferiți.

Alesul învățător, fără altă retribuție, va avé să conducă strana dreaptă.

Se observă că alesul învățător, până se va termina biserica cea nouă, va avé să locuiască numai o odac și bucătăria, fiind a doua odac adoptată de capelă.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a recomanda pe alesul spre întărire definitivă numai după probă de un an.

Concursele se adresează comitetului parochial prin oficiul protopresbiteral gr. or. român din **Bélincz** (Temes megye). Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: **GERASIM SĚRB**, m. p. protopresbiter, inspector școlar.

—□—

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. rom. din **Ohaba-Forgaciu**, tractul **Belințului**, se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ din **Arad**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) În bani gata 450 coroane; 2) În naturalii 930 lit. grâu și 930 lit. cucuruz, socotite în bani circa 200 coroane; 3) 32 metri lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ; 4) Locuință frumoasă, constatatoare din 2 odăi, bucătărie și cămară; grajd de vite lângă locuință și grădină de legumi; 5) Pentru scripturistică 10 cor. și 6) Pentru conferință, când participă 12 cor. întreagă dotația, socotită în bani, este aproximativ de 800 eor.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze concursele lor cu următoarele documente: a) Estras matricular de botez; b) Absolutor de pedagogie; c) Atestat de calificare învățătorească întruna cu limba maghiară; d) Atestat despre eventualul serviciu prestat mai înainte și e) Declarațiune că, pe basa serviciului din altă parochie, începând de când își formează pretensiuni la cvinevenal? Iar pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, au să se prezenteze într'o **Duminecă** ori într'o **sărbătoare** în sf. biserică din **Ohaba-Forgaciu**.

Se observă că, dintre concurenți va fi preferit cel care va fi în stare să conducă un cor vocal; precum și aceea că, alesul învățător, fără altă retribuție, va avé să îndeplinească și serviciul cantoral.

Concursele se aștern pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. român din **Belincz** (Temesmegye) comitetului parochial din **Ohaba-Forgaciu**.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: **GERASIM SĚRB**, m. p. protopresbiter, inspector școlar.

—□—

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din **T. Secaș**, se publică concurs cu termen de alegere pe **13 August** st. v. a. c.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze concursele lor cu următoarele documente: 1) Estras matricular de botez; 2) Absolutor de pedagogie; 3) Atestat de calificare pedagogică într'una cu limba maghiară; 4) Atestat despre eventualul serviciu prestat mai înainte și 5) Declarațiune că, pe baza serviciului din altă parochie, începând de când își formează pretensiuni la cvinevenal; iar pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, au să se prezenteze într'o **Duminecă** ori într'o **sărbătoare** în sf. biserică din **T. Secaș**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) În bani gata 600 cor.; b) Pentru lemne 106 cor.; c) Pentru adusul lemnelor 34 cor.; d) Pentru scripturistică 10 cor.; e) Pentru conferință 20 cor.; laolaltă 770 coroane; f) 2 jugere de pământ, care însă de present, fiind tufiș și gâu, nu se pot folosi; g) Locuință liberă, cu

o chilie și bucătărie și cu grădină de legumi în mărime de 400 stângeni; h) Dela fie-care înmormântare 40 fileri.

Computată în bani întregă dotăția, trece ceva peste 800 coroane.

Alesul învățător, fără alta retribuție, are să facă și serviciul cantoral în biserică; iar din lemne să încălzească și sala de învățământ.

Concursurile se ăstern pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belincz (Temesmegye) comitetului parochial din T.-Secaș.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, m. p. protop. inspect. școlar.

—□—

Pe temeiul §-lui 58. p. 5. a Regulamentului pentru organizarea învățământului, din oficiu se escrie concurs pe stațiunea învățătorească dela școala română gr. or. confesională din comuna Labașinț (protopopiatul Lipova) cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Dotățiunea anuală, împreună cu aceasta stațiunea, e următoarea: 1) Salar anual în bani gata 624 cor.; 2) 4 jughere livadă fânaț, cu un venit anual de 100 cor.; 3) Grădină intravilană de 1/2 jugher; 4) 5 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 5) Spese de conferințe învățătorești 20 cor.; 6) curatorat 20 cor.; 7) Cortel liber cu două chilii în localitatea școlai.

Petenții, cari reflectează la acest post, au să-și înainteze petițiunile în regulă protopresbiterului inspector școlar din Lipova (B.-Lippa) cu espresa declarare a pretensiunilor de cvincvenal, întru cât ar fi mai servit în alta comună. Petenții se vor prezenta în sta Biserică din Labașinț pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic) Arad, din ședința consist. dela 25 Iuliu (7 August.) 1900.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr. or. rom. din comuna Bătuța, protopresbiteratul Radna, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: Bani gata 500 coroane; 2) jumătate sesiune de pământ estravilan, prețuit cu arândă anuală de 100 coroane; 3) pentru conferințe 12 cor. 4) Pentru scripturistica 8 coroane; 5) 20 metri lemne de foc pentru învățător și școală; 6) Cortel liber cu 2 odăi, cămară, grajd și grădină de 100 m. □

Recurenții vor avé să se prezinte în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, având alesul a provide strana fără altă remunerațiune.

Recursele au a se înainta Pré On. Domn Protopop Vasilie Beleş, în M.-Radna.

Bătuța, din ședința com. paroch 20 Iuliu. 1900.

Adam Dehelean, m. p. Iosif Crișan, m. p.
președinte. notar.

În conțelegere cu mine: VASILIE BELEȘ, protopresb. și inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățătoare dela școala III-a de fete, rom. ort. de nou înființată din comuna Cuvin, protopresbiteratul și inspectoratul M.-Radna, se escrie concurs cu termen de alegere 30 de zile dela prima publicare, adecă Duminecă în 3/16 Septembrie a. c. pe lângă următoarele emoluminte:

1) În bani gata 600 coroane, solvite în rate lunare anticipative; 2) 7 stângeni de lemne, din cari se va în-

călzi și sala de învățământ; 3) Conferința 10 coroane; 4) Scripturistica 10 coroane; 5) Curatorat 30 coroane; 6) Cvartir liber cu 2 chilii, cuină, cămară, podrum, grajd, precum și grădină de legume.

Dela recurenți se poștește: 1) Testimoniu despre absolvarea preparandiei; 2) Testimoniu de cvalificație, în lipsa căruia recurențele nu se admit la candidare; 3) Atestat dela superioritatea școlară, despre conduita și purtarea morală, respective despre serviciul prestat până acum. 4) Declarațiune, că pe baza serviciului din altă comună, dela care dat începând își formează concurența pretenșiune la cvincvenal; 5) Recurențele să dovedească destoinicia în lucrul de mână, pe care va avea a-l propune fără altă renumerație atât elevelor din școala cotidină, cât și celor din școala de repetiție, precum și economia de casă și legumărit.

Recursele, instruate cu documintele sus înșirate, și adresate comitetului parochial rom. ort. din Cuvin, să se trimită P. On. Domn protopresbiter și inspector școlar Vasilie Beleş, în M.-Radna, până la 2/15 Septevre a. c.

Iar reflectantele sunt poștite, ca până în ziua alegerii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică, spre a-se arăta poporulul.

Cuvin, din ședința comitetului parochial rom. ort. ținută la 5 August (23 Iulie) 1900.

Teodosiu Moțiu, m. p. Dimitrie Popovicu, m. p.
preș. com. paroch. not. com. par

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, m. p. protop. insp. școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei vacante din comuna Ghișlaca ppresbiteratul Beliu, se publică de nou concurs cu termen de alegere în 27 August (9 Sept.) a. c.

Beneficiul auual este: a) Intravilanul și locuința cu 3 chilii, cuină, cămară și supraedificate economice, cu arenda anuală de 120 coroane; b) Pământ parochial de 18 cubule sêmănătură, a căruia arindă anuală aduce mai puțin un venit de 320 coroane; c) Competința de pășunat evaluată la 20 coroane; d) Birul dela 160 numere de case câte 1/2 măsură (brădie) cucuruz 160 coroane; e) Ștoalele usuate 200 coroane.

Cei cari doresc a ocupa acest post de paroch de a III. clasă sunt poștiți ca cu observarea §-lui 18 din Regulament, pentru parochii, în cutare-va Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la s. biserică din Ghișlaca spre a-și dovedi desteritatea în rituale și oratorie; iar recursele adresate comitetului parochial de acolo, au a-le trâmite la adresa subscrisului în F.-Giriș (F.-Györös) p. u. Tenke.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PETRU SERBU, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră din comuna Călacea se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de 20 August (2 Sept) a. c. Salariul este de 600 coroane în bani gata, lăcuință acomodată, cu grădină de legumi.

Reflectanții la acest post, au a-și trâmite suplicele, adresate comitetului parochial de acolo, la subscrisul în F.-Giriș (F.-Györös), p. u. Tenke, iar până la alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare au a-se înfățișa la s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântări.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PETRU SERBU, m. p. protop.

—□—

Se escrie concurs cu termen de **30 de zile** pentru stațiunile învățătoarești din tractul Vașcoului, și anume:

- 1) **Gurani-Cocluba**, cu salariu de 300 fl., cu toate laolalta computate și cortel liber.
- 2) **Lunca-Hotar**: cu salariu de 300 fl. și cortel cu grădina.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile ajustate cu documentele reecurate la subscrisul, adresate comitetelor parohiale.

Beiuș, 26 Iuliu 1900.

Pentru comitetele parohiale concernante:

VASILIU PAPP, m. p. protopop.

—□—

Nr. 5512/1900.

Se escrie concurs pe 4 stipendii à 400 coroane din fundațiunea „**Elena Ghiba-Birta**.”

Pentenții vor avea să dovedească cu documente autentice,

1. Că sunt născuți în comitatul Arad, Bihor, Bichiș sau Cenad, din părinți de naționalitate română ori greacă și de confesiunea gr. or., cu conformarea parochului competent că și de present aparține atât petentul, cât și părinții la Biserica gr. or. română.

2. Că sunt săraci. Atestatul de paupertate să fie subscris și de preotul competent, în cas de înrudire cu petentul — de protopresbiterul concernent.

3. Progresul făcut în anul școlar expirat 1899 și 1900 prin testimoniu școlar, și purtarea în biserică prin atestat special dela catichetul școlii, ce a frecventat-o.

4. Sunt sănătoși la corp, prin atestat medical.

5. Școala și locul, unde voesc a și continua studiile și dacă mai au și alt stipendiu.

6. Petițiunile să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor gr. or. român din Arad până la 12/25 August 1900.

Arad, la 12/25 Iuliu 1900.

Consistorul ort. român din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

—□—

Nr. 5575/1900.

Se escrie concurs pe un stipendiu de 800 coroane pentru facultatea teologică din **Cernăuți**. Penenții vor avea a dovedi cu documente autentice:

1. Că sunt născuți gr. or. români și că și de present aparțin Bisericii gr. or. române.

2. Purtarea în biserică, cu atestat dela autoritățile bisericesti, sub cari se află.

3. Studiile premergătoare; în cas de întrerupere, atestat de serviciu dela întreruperea studiului până acum.

4. Starea materială a părinților, confirmată și de oficiul parochial; în cas de înrudire în conducătorul oficiului parochial, dela protopresbiterul concernent.

5. Starea sanitară prin atestat medical.

Petițiunile să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor ort. român din Arad până la 12/25 August a. c.

Arad, la 18/31 Iuliu 1900

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

—□—

Nr. 5556/1900.

Cu terminul de 12/25 August a. c. se publică concurs pe o catedră dela școala de fete cu internat din Arad, cu salariu anual de 1000 coroane. Acest post, dacă va fi împreunat cu conducerea internatului, aleasa va avea locuința și provisiunea completă în contul acestui serviciu special.

Concurențele vor avea a dovedi, că:

1. Sunt de confesiunea gr. or. română;
2. Sunt evalificate de învățătoare. Celea cu evalificațiune superioară vor fi preferite;
3. Atestat de serviciu, dacă au fost în serviciu;
4. Petițiunile să fie adresate Venerabilului Consistor ort român din Arad.

Arad, din ședința Consistorială dela 18/31 Iuliu 1900.

Consistorul ort. rom. din Arad:

Iosif Goldiș, m. p.

Episcopul Aradului.

—□—

Să escrie concurs pentru stațiunea învățătoarească din comuna **Borșea**, tractul Pesteșului comitatul Bihor cu termen de alegere pe 20 August (2 Septembrie) a. c.

Emolumintele încopciate cu acest post sunt: 1) în bani gata 380 coroane; 2) 10 jugere pământ, parte arător, parte fânaș și 2 jugere pășune computate în 100 cor.; 3) 10 cubule de bucate parte grâu parte cucuruz computat în 100 cor.; 4) 10 caré de lemne prețuite în 20 cor. de tot: 600 cor.; 5) pentru cantorat care este încopciat cu învățământul, stolele usuate și anume: dela mort mare 1 coroană — dela mort mic 40 fl.; 6) pentru conferință 6 coroane; reflectanții au a-și trimite recursele lor provăzute cu documentele necesare subscrisului în Lugășul-de-sus adresate Comitetului parochial până la terminul sus amintit și a-se presenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în Sta biserică pentru de a se face cunoscut poporului.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIP** m. p. protop. inspector școl.

—□—

Pentru futregirea definitivă a postului învățătoarească dela școala confesională rom. gr. or. din comuna **Araneag** în protopresbiteratul Vilagoș, se escrie concurs cu terminul de alegere pe ziua de 27 August (9 Septembrie) a. c.

Dotățiunea anuală împreunată cu acest post este, afară de locuință cu 2 chilii, cuină, cămară și grajd, cu grădina de 400 □: 1) În bani numărar 240 cor.; 2) 1/2 sesiune de pământ estravian, pentru care usufructuantul are a solvi și contribuțiunea, prețuit în 280 cor.; 3) Lemne de foc pentru învățător 32 metri cubici, prețuite în 80 cor.; 4) Diurne de conferințe 20 cor.; 5) Paușal de

scripturistică 10 cor; 6) De la înmormântări unde va fi poftit 1 cor. fără liturgie, iar cu liturgie 2 cor.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: 1) Estras de botez, adeverind că este român de rel. gr. or.; 2) Testimoniu despre absolvirea preparandiei; 3) Testimoniu de calificare în învățătorească; 4) Atestat despre serviciul neîntrerupt ca învățator prestat până acum; 5) Atestat de conduită morală; 6) Declarațiune că pe baza serviciului neîntrerupt ca învățator, de căud își formează pretențiunea la cvinceval.

Alegândul învățator este și cantor, și are are a instrua elevii școlari în cântările liturgice bisericești.

Recurenții sunt poftiți petițiunile astfel ajustate și adresate comitetului parochial, a-le subțerne Prea Onoratului oficiu protopresbiteral în Vilagoș, până în 25 August (7 Septembrie) 1900, iară până la ziua alegerii a se presenta poporului în biserică spre a 'și arăta desteritatea în cântare și tipic. Presentarea recurenților ori a altora în numele lor în ziua de alegere este interzisă.

Araneag, în 9/22 Iuliu 1900.

Manase Popescu, m. p.

Pavel Dirlea, m. p.

preot și preș. com. par.

notar com. par.

—□—

Pe baza decisului Comitetului parochial din 8/22 Iulie a. c. se publică concurs pe stațiunea de învățătoare la școala de fete din comuna **Nadăș**, comitatul Arad, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“. Pe lângă următoarele emoluminte: 1) Bani gata 600 cor.; 2) Scripturietică 20 cor.; 3) Conferință învățătorească 20 cor.; 4) Lemne de foc pentru învățătoare din cari e a să încălzi și sala de învățământ 72 cor.; 5) Pentru curatorat 16 cor.; 6) Una gradină de legumi pentru învățătoare.

Dela recurente se recere: a) Atestat de botez; b) Testimoniu despre absolvirea cursurilor pedagogice; c) Cvalificațiune învățătorească și de limba magiară; d) Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai nainte; e) Declarațiune, că pe baza serviciului din alta parochie, începând de când i-și formează pretensiune la cvinceval.

Răcursul astfel ajustat, adresat Comitetului parochial din comuna Nadăș, să se subțearnă până la termenul legal M. O. Domn Acentie Chirila inspector școlar în Șilindia comitatul Arad.

Nadăș, în 9/22 Iuliu 1900.

George Popoviciu, m. p.

Mihaiu Voluntir, m. p.

preot, gr. or. rom. președinte.

învățător notar com. paroch.

În conțelegere cu: **ACSENTIE CHIRILA**, m. p. preot, inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești vacante dela școalele din **Câmpani Pm. și Vălani Pm.** se escrie concurs cu termen de alegere pe **15/28 August a. c.**

Dotățiunea la Câmpani Pm. este: a) În bani gata 160 cor.; b) Grâu 7 cubule 88 cor.; c) Cucuruz 7 cubule 60 cor.; d) Fascle 2 măsuri 10 cor.; e) Lemne 5 stângini 70 cor.; f) Venitele cantonale 40 cor.

Dotățiunea la Vălani Pm. este: a) În bani gata 200 cor.; b) Grâu 6 cubule și c) Cucuruz 6 cubule 132 cor.; d) Fân 60 porțiuni 48 cor.; e) Paie 60 porțiuni 24 cor.; f) 55 pui de găină pentru tăiat 22 cor.; g) 60 fuioare 14 cor.; h) Pământul cu un venit sigur de 60 cor.; i) Dela copii școlari de toate zilele 20 cor.; l) Venitele cantonale 40 cor.

Recurenții au a-și trimite recursele lor cu documintele necesarii, adresate respectivelor Comitete parochiale — protopresbiterului tractual **Elia Moga** în Răbăgani până la 13/26 August a. c. iar până nainte de ziua alegerii recu-

renții să se prezenteze în atare Duminecă ori sârbătoare în bisericile de acolo pentru a-și arăta desteritatea în celea rituale — având alesul — a conduce și strana.

Dat din ședințele comitetelor parochiale **Câmpani Pm. și Vălani Pm.**, ținute la 2/15 și 9/22 Iuliu 1900.

Teodor Buda, m. p.

Ioan Papp, m. p.

Ioan Duma, m. p.

preot președ. ambelor comitete.

notarii comitetelor.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiter

—□—

Pentru stațiunea învățătorească vacantă **Săucani**, inspectoratul Beiușului, conform ordinațiunei Ven. Consistor orădan de sub Nr. 515, Sc. să escrie concurs cu termen de alegere pe **27 August (9 Septembrie)** a. c. pe lângă salariul sistemizat la 9 Octobrie 1893 și anume:

1) În bani gata 240 cor.; 2) 90 Hctl. 60 l. cucuruz 81 cor. 98 fil.; 3) 8 stângeni de lemne 160 cor.; 4) Pământul cantoral 90 cor.; 5) Venit din grădină școl. și alte acid. 32 cor. De tot: 603 cor. 98 fil.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune să avisează a-și trimite recursele cu documintele necesarii până la **25 August (7 Sept.)** adresate Comitetului parochial din Săucani — subscrisului protopresbiter în Robogány — iar până la ziua alegerii recurenții să îndreptătesc a se presenta în atare Duminecă sau sârbătoare în biserică din Săucani — spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic — având alesul a conduce și strana în biserică — și toate celea-ce cad în competența cantorelui.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școala profesională rom gr. or. din **Spatta**, protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.“

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 240 cor.; 2) 20 meți (chible) cucuruz în bômbe, în preț de 80 cor.; 3) 10 meți (chible) de grâu, în preț de 60 cor.; 4) 4 jughere pământ, arătură și fenaț, ce dă un venit anual de 60 cor.; 5) 20 metrii de lemne pentru învățator, în preț de 60 cor.; 6) Pentru conferința învățătorească 8 cor.; 7) Pentru scripturietică 6 cor.; 8) Pentru curatoratul școlii 18 cor.; 9) 12 metrii de lemne pentru încălzirea salei de învățământ; 10) Cvatir liber și grădină de legumi; 11) Un ajutor sperativ dela stat, ori dela Ven. Consistoriu, circa 100 coroane.

Dela reflectanți se recere:

a) Se poșeadă cvalificațiunea recerută prin lege.

b) Atestat despre serviciul neîntrerupt, prestat mai înainte și

c) Declarațiune, că pe baza serviciului din alta parochie începând, decând își formează pretensiune la cvinceval?

Recurenții sunt avisați, ca recursele lor, instruite cu documintele aci mai sus arătate, și adresate comitetului paroch. în Spatta, să le subțearnă până la termenul mai sus pus, P. On. Domn protopresbiter **V. Hamsea**, în Lipova (B.-Lippa), precum și a se presenta până în ziua alegerii, în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Spatta, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Spatta, în 11/25 Iunie 1900.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresbiter.

—□—